

توجه ویژه به علم آموزی و اصول مناظره

سیدمرتضی آل علی | دانش آموخته رشته فلسفه

در ایام سوگواری امام معصومی هستیم که به رئیس مذهب شیعه شهرت یافته‌اند چراکه بسیاری از معارف شیعی در دوران ایشان و در سایه تعلیم حضراتش، فرصت انتشار یافت. ایشان با صداقت، عالمانه و مستند تربیت بهترین شاگردان در این مکتب را آغاز کردند که شمار این تربیت شدگان بنا به موفق ترین سندهای تاریخی به شش هزار عالم عامل می‌رسد و در این میان می‌توان از ابوحمزه ثمالی (زهد و عبادت)، جابر بن حیان (علم شیمی) و مفصل (علم توحید) نام برد. امام صادق (ع) در طول مدت زندگی مبارک‌شان در شاخه‌های مختلف علمی و دینی، شاگرد تربیت کردند تا به شکلی سیستمی به تربیت و پیشرفت مذهب شیعه بپردازند. در ادامه به سه مورد از نقاط بارز سبک زندگی ایشان، اشاره می‌کنیم.

توجه به علم آموزی

امام صادق (ع) در دوران زندگی مبارک‌شان به تشکیل زیرساخت‌های حکومت اسلامی از جمله علم آموزی و توسعه و پیشرفت علوم توجه ویژه‌ای داشتند که می‌توان به تربیت انواع شاگردان با رویکردهای مختلف توسط ایشان اشاره کرد. به طور مثال و در دوران رنسانس اروپا در حدود ۳۰۰ ساله فقط از «جابر بن حیان» به زبان آلمانی چاپ شده که در کتابخانه‌های برلین و پاریس موجود است. از مجموع آرا و عقایدی که درباره «جابر» اظهار شده، این نکته مسلم است که وی شاگرد امام صادق (ع) بوده و در تالیفات خود از آن حضرت (ع) الهام گرفته است. همان طور که خود اعتراف کرده، توانسته آثار بسیاری را با نظر امام (ع) تکمیل کند. بیشتر رسالات بر جسته ترین شاگردان امام صادق (ع) علاوه بر حوزه علوم شرعی مانند فقه، تفسیر، اصول عقاید، حدیث، کلام... در رشته‌های تخصصی مانند نجوم، طبیعیات، پزشکی و... تدوین شده است.

توجه به استدلال و مناظره

دین در قالب آزادی و کرسی‌های آزاداندیشی و مناظره است که بقا دارد و می‌ماند و این را در مناظرات امام صادق (ع) و شاگردان ایشان به وضوح می‌بینیم. «هشام بن حکم» از شاگردان برجسته امام صادق (ع) است. ماجرای مستند بنا به همه منابع تاریخی در «احتیاج طبرسی» و «اصول کافی»، آمده که نشان دهنده توجه حضرت به مناظره و اصول آن است. اصولی که در صورت غیر علمی و کارشناسانه بودن، نتیجه مناظره را تغییر می‌دهد. بنابراین ماجرای را که خواندنش درس‌های زیادی در این باره به ما می‌دهد

بیان می‌کنیم. روزی هشام در محضر امام (ع) بود در حالی که جمعی از یاران حضرت (ع) نیز حضور داشتند. امام (ع) خطاب به هشام فرمودند که آیا نمی‌خواهی جریان خود را با «عمرو بن عبید» برای ما تعریف کنی؟ «هشام» گفت که من به خاطر احترام به مقام شما و شرم و حیا از محضر تان سکوت کرده‌ام. امام (ع) فرمودند: «هر وقت ما بر شما چیزی را امر کردیم، انجام دهید.» «هشام» گفت: «به من خبر دادند که عمرو بن عبید» در مسجد بصره می‌نشیند و عقیده کارشناسانه بودن، نتیجه مناظره را تغییر می‌دهد. بنابراین ماجرای را که خواندنش درس‌های زیادی در این باره به ما می‌دهد

اطراف «عمرو بن» حلقه زده‌اند و با او گفت و گومی‌کنند. من روی پای خود ننشسته، سر را بلند کردم و از آخر جمعیت فریاد زدم: «ای مرد عالم، من مردی غریب هستم. آیا اجازه می‌دهی سوالی از شما کنم؟» «سوال کن.» آیا چشم‌داری؟ «پسرم این چگونه پرسیدن است، داری می‌بینی که چشم دارم.» سوال‌های من این گونه است. «پسرم پرس، اگر چه سوال هایت احمقانه است.» جواب مرا به همین نوع سوال‌های دهی؟ «بله، پرس.» آیا چشم‌داری؟ «آری.» با آن چه می‌کنی؟ «رنگ‌ها و اشخاص را با آن می‌بینم.» شامه‌داری؟ «آری.» با آن چه می‌کنی؟

[...]

بیشتر رسالات
برجسته ترین
شاگردان امام
صادق (ع) علاوه
بر حوزه علوم
شرعی مانند
فقه، تفسیر،
اصول عقاید،
حدیث، کلام
و... در رشته‌های
تخصصی مانند
نجوم، طبیعیات،
پزشکی و... تدوین شده است

• بوییدنی‌ها را استشمام می‌کنم. -دهان‌داری؟ «آری.» با آن چه می‌کنی؟ • طعم غذاها را می‌فهمم. -گوش‌داری؟ «آری.» با آن چه می‌کنی؟ • شنیدن‌ی‌ها را می‌شنوم. -آیا قلب‌داری؟ «آری.» آیا این جوارح از قلب بی‌نیاز هستند؟ «نه. -چگونه ممکن است؟» • پسرم هر وقت جوارح انسان درباره چیزی شک کنند، آن را به قلب ارائه می‌دهند که شک را برطرف کند و به یقین برسند. -خداوند تبارک و تعالی قلب را برای رفع ابهام و شک قرار داد؟ «آری.» پس جوارح نیازمند به قلب هستند و در غیر این صورت به یقین نمی‌رسند؟ «آری.» ای «عمرو بن» چه طور شد که خداوند برای جوارح انسان، امام و پیشوایی قرار داد که محل برطرف کردن شک و ابهام باشد اما این خلق را همگی سرگشته و حیران گذاشت تا همچنان در شک و اختلاف بمانند و برای ایشان امام و رهبر انتخاب نفرمود تا آن‌ها را از شک و حیرت در آورد؟ «هشام می‌گوید: «اینجا بود که طرف مناظره ساکت شد و دیگر سخن نگفت.» آن‌گاه امام (ع) تبسمی کردند و فرمودند: «چه کسی به تو آموخت که از این طریق وارد بحث شوی؟» «هشام» عرض کرد: «هر چه دارم از شما دارم.» امام (ع) فرمودند: «به خدا سوگند، این طریق بحث کردن در صحف ابراهیم (ع) و موسی (ع) نوشته شده است.»

به دل نگر فتن کینه

برای بسیاری از انسان‌ها پیش می‌آید که در زندگی روزمره با دوست، آشنا یا قاصیل به مشکل برخورد و اصطلاحاً از طرف مقابل، کینه به دل بگیرند. در روایت متعددی به شیعیان توصیه شده است که دل‌شان را صاف و بدون کینه حفظ کنند. با این حال و آنچه که بارز است احوال پرسی، ارتباط کلامی و جسمی باعث می‌شود که دو نفر احساس صمیمیت و محبت بیشتری کنند که این نکته به وضوح در کلام امام صادق (ع) مشخص است. از امام صادق (ع) روایت شده که فرمودند: هر وقت یکدیگر را می‌بینید، به هم دست بدهید که کینه را می‌برد.» (کافی، ج ۲، ص ۱۸۳)

خجالت می‌کشم از مادرم عذرخواهی کنم

دختری ۱۷ ساله‌ام، مدام با مادرم دعوا می‌کنم. به همه چی گیر می‌دهم طوری که یک بار اشکش را در آوردم. از آن روز اصلاً حال خوشی ندارم. می‌ترسم عاقم کرده باشم. می‌خواهم از دلش در بیاورم اما خجالت می‌کنم.

احترام اسماعیل زاده | روان شناس عمومی

مشخص کردن دقیق مشکل با مادر تان

مشخص کردن دقیق مشکل به شما کمک می‌کند بدانید روی چه موضوعی می‌خواهید کار کنید. به طور مثال و اگر می‌خواهید روی رفتار گیر دادن خود کار کنید، باید دقیقاً مشخص کنید این گیر دادن شامل چه رفتارهایی است؟ مثلاً می‌تواند ادبیات گفتاری و لحن صحبت کردن شما باشد. کلمات ما می‌تواند تأثیر بسزایی بر خود ما یا دیگران بگذارد یا می‌تواند بر خود دند شما به دلیل حس منفی یا چیزهای دیگر باشد. برای برقراری ارتباط آگاهانه، تفاوت‌های یکدیگر را باید بپذیرید. به این نکته توجه کنید که خواسته ما در زندگی، داشتن حس خوب است و برای داشتن این حس خوب باید

مخاطب گرامی، ارتباط شما با مادر تان دچار مشکل شده و این موضوع شما را به چالش کشیده است. طبیعتاً شما از این مسئله

نا راحت هستید و احساس خوبی ندارید. درک می‌کنم که ارتباط با نزدیکان از اهمیت خاصی برخوردار است و ارتباط با مادر با توجه به جایگاه خاص و ویژه‌ای که دارد، حائز اهمیت است و وقتی این ارتباط به هر دلیلی مختل می‌شود، منطقی است که حال تان خوب نباشد. کار کردن روی این ارتباط به شما کمک می‌کند که شرایط تان بهتر شود و در پی آن، حال و احساس شما و مادر تان هم بهتر می‌شود. در ادامه توصیه‌هایی برای شما دارم.

به اطرافیان مان هم این حس خوب را انتقال دهیم.

راه‌های افزایش صمیمیت با مادر

اولین گام در ایجاد ارتباط موثر صمیمیت است. باید روی رفتارهای خود تمرکز کنید و به رفتارهایی فکر کنید که ایجاد صمیمیت می‌کند. برای دست‌یابی به این موضوع تعدادی پیشنهاد داریم؛ خوش برخورد و خوش رفتار باشید، توانایی گوش دادن و توجه کردن داشته باشید، به موقع احساس‌های مثبت خودتان را ابراز کنید، به مادر تان احترام بگذارید، انعطاف‌پذیر باشید، انتظارهای نامعقول و نابه جا نداشته باشید، قضاوت و پیش‌داوری نکنید، اگر اشتباه کردید عذرخواهی کنید و در صدد جبران باشید، انتقادپذیر باشید و حد و مرز را در رابطه با مادر تان رعایت کنید.

خودشناسی را فراموش نکنید

سعی کنید ویژگی‌های مثبت و منفی خود را بیشتر و بهتر بشناسید و این به شما کمک می‌کند تا بتوانید با دیگران بهتر و موثرتر ارتباط برقرار کنید. روی رابطه خود با مادر تان کم‌کم کار کنید و پیش بروید. عجله نداشته باشید که این مسئله را به سرعت حل کنید.

زمان مناسب را انتخاب کنید

یکی از بهترین ابزارهای ارتباطی برای برقراری ارتباط موثر، پیدا کردن زمان مناسب برای گفت و گو است. کلمات و روش‌های ما تنها زمانی موثر واقع می‌شوند که مخاطب ما آمادگی پذیرش یا حداقل شنیدن را داشته باشد. بنابراین زمان نزدیک شدن ما به اشخاص از اهمیت بسیاری برخوردار است. در یک زمان مناسب که مادر تان خسته نباشد، کار زیادی نداشته باشد و... به سراغش بروید و با دادن یک شاخه گل، سر صحبت را باز کنید.

حوصله فکر کردن ندارم!

دختری ۲۵ ساله هستم، چند شکست در زندگی داشتم، بیکارم و همیشه فکرم مشغول است و از وقتی که می‌دانم پسر عمومی می‌خواهد به خواستگاری‌ام بیاید، عصبی‌تر شدم و حوصله هیچ فردی را ندارم، حتی حوصله فکر کردن ندارم. لطفاً راهنمایم‌ای کنید.

بنفشه دولت آبادی | مشاور خانواده و روان درمانگر

ذهن تان را مدیریت کنید

خاطراتی که از شکست‌های گذشته داریم به راحتی از ذهن ما خارج نمی‌شود. سعی کنید با مدیریت ذهن تان به این خاطرات اجازه ندهید که شما را از زمان حال به گذشته ببرد. خودتان را با کارهای مورد علاقه تان مشغول کنید. هیچ وقت خودتان را بیکار نگذارید. کتاب‌خواندن، ورزش و ارتباط با دوستان بسیار به شما کمک می‌کند.

دیلن ویژگی‌های مثبت پسر عمومیتان

به جای مقایسه کردن و عصبی‌تر شدن و احساس نا کامی و شکست خوردن، روی چیزهایی تمرکز کنید که خواستگار کنونی تان را متمایز کرده است. باور کنید همه انسان‌ها ویژگی‌هایی برای دوست داشته شدن دارند. سعی کنید ویژگی‌های مثبت خواستگار تان را بررسی کنید. جهت‌گیری مثبت ذهن درباره شکست‌های قبلی و جهت‌گیری منفی در خصوص ضعف‌های خواستگار تان می‌تواند شما را دچار یأس و سرخوردگی کند.

فرصت‌ها را از دست ندهید

سعی کنید نگاه‌تان به شکست‌ها به عنوان فرصتی برای خودشناسی باشد. خودتان را قربانی افکار از ار دهنده نکنید و اجازه ندهید فرصتی که برایتان پیش آمده به راحتی از دست برود. از لاک خود بیرون بیایید سعی کنید کارهایی را که دوست دارید و مدتی است انجام ندهاید دوباره تکرار کنید. انجام این گونه فعالیت‌ها حس و حال خوبی به شما خواهد داد.

زندگی سلام
یکشنبه
۱۷ تیر ۱۳۹۷
شماره ۱۰۸۳

خانواده مشاوره

اختلال دزدی بیمارگون

افرادی که به این بیماری روانی دچار می‌شوند، علایمی دارند که عبارت‌اند از: ناتوانی عودکننده مقاومت کردن در برابر تکهانه‌های دزدیدن، لذت و خشنودی یا تسکین هنگام ارتکاب دزدی و دزدی برای ابراز خشم یا انتقام.